

Parlamentul
Republicii Moldova

Legi-08 nr. *500*
18 noiembrie 2021

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

A V I Z

la proiectul de lege privind compensarea cheltuielilor pentru consumul gazelor naturale/energiei termice în perioada rece a anului (nr.349 din 12.11.2021)

Direcția generală juridică a examinat, în regim de urgență, proiectul de lege menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și comunică următoarele.

Observații de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament, Dl Dan Perciun, conform prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Scopul de reglementare al proiectului de lege vizează sporirea protecției sociale a consumatorilor casnici în perioada rece a anului prin compensarea diferenței în urma majorării tarifelor la gaze naturale/la energia termică.

3. Fără a diminua importanța și necesitatea proiectului de lege, atenționăm asupra necesității respectării următoarelor prevederi obligatorii stabilite de legislația în vigoare:

- este de menționat că, problema abordată prin proiectul de lege ține de politicile în domeniul finanțelor publice. Întru evitarea unor probleme de ordin juridic, financiar, procedural normele respective urmează a fi examinate în cadrul politicii bugetar-fiscale conform prevederilor Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

- la examinarea proiectului de lege se va ține cont de prevederile art.32 din Legea nr.100/2017, conform cărora proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect,

instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului proiectului avizele la proiect. În acest sens, ținându-se cont de subiectul abordat, considerăm necesar opinia Ministerului Finanțelor, care urmează a fi reflectată în avizul Guvernului.

- de asemenea, potrivit art.35 alin.(1) din Legea nr.100/2017, expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament.

4. Atenționăm că în conformitate cu art. 131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce *sânt acceptate de Guvern*. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 22.05.2001 privind interpretarea prevederilor art. 131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, Curtea a apreciat că în sensul art. 131 alin.(4) din Constituție, orice amendament, care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare, este necesar să fie considerat ca o modificare care atrage majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare, prevăzute în legea anuală a bugetului, și în calitate de modificare, astfel de amendament poate fi adoptat numai după ce acesta *este acceptat de Guvern*.

Curtea Constituțională a mai constatat prin hotărârile sale nr.23/2019, nr.4/2021, nr.8/2021, că adoptarea unei legi cu impact bugetar în lipsa avizului Guvernului conduce la încălcarea procedurii prevăzute de articolul 131 alineatele (4), (6) și a articolului 6 din Constituție, care obligă autoritățile statului să-și exercite atribuțiile în limitele rigorilor stabilite de Constituție.

5. La noțiunea „diferența în urma majorării tarifelor pentru consumul de gaze naturale”, cuvintele „energie termică” urmează a fi substituite cu cuvintele „gaze naturale”.

6. Noțiunea „compensarea diferenței” urmează a fi redactată, reieșind din faptul că aceasta nu este „transfer lunar de mijloace bănești”, dar este o compensare a diferenței de preț.

7. Luînd în considerație că, proiectul de lege la art.6 alin.(5) se referă la asociația de locatari, considerăm necesar de a defini noțiunea de ”asociație de locatari” în sensul prezentei legi.

8. Noțiunea „consumator casnic de energie termică” urmează a fi modificată conform articolului 3 din Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 23 din 26 ianuarie 2017.

9. Din prevederile proiectului putem concluziona că, măsurile întreprinse întru compensarea diferenței în urma majorării tarifelor la gaze naturale/la energia termică sunt prevăzute doar pentru perioada 1.11.2021-31.03.2022. Astfel legea are un caracter temporar.

Astfel, potrivit prevederilor art.47 alin.(3) din Legea nr.100/2017, pentru actele normative cu caracter temporar, în dispozițiile finale se indică și perioada de aplicare sau data de încetare a aplicării actului.

10. De asemenea, este de atenționat că, proiectul stabilește aplicarea prezentei legi începînd cu 1 noiembrie ceea ce presupune caracterul retroactiv al legii.

Potrivit art.73 alin.(3) și (4) din Legea nr.100/2017, actul normativ produce efecte doar cît este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blînde.

În acest sens, accentuăm asupra normelor Hotărîrii Curții Constituționale nr.26/2002, care a stabilit expres, că principiul neretroactivității legii nu este un principiu cu caracter absolut. Or, art.22 din Constituție prevede retroactivitatea normelor juridice penale mai favorabile. În afară de aceasta, teoria contemporană a dreptului admite ca excepții de la principiul neretroactivității legii normele juridice cu caracter imperativ – legile interpretative, precum și normele juridice în care legiuitorul a stabilit expres că ele se vor aplica retroactiv.

11. Potrivit prevederilor art.4 alin.(4) din proiect modul de stabilire și de plată a *compensării diferenței în urma majorării tarifelor pentru consumul de gaze naturale și a compensării diferenței în urma majorării tarifelor pentru consumul de energie termică* se stabilește de către Guvern. Totodată capitolul II din proiect prevede mecanismul de stabilire a compensării diferenței în urma majorării tarifelor pentru consumul de gaze natural/energie termică, iar capitolul III stabilește modul de plată a compensării cheltuielilor pentru consumul gazelor naturale/energiei termice. Prin urmare, considerăm necesar de a exclude norma care este confuză.

La fel, se va exclude și alineatul (3) al articolului 11, care prevede că „Guvernul, în termen de 1 lună de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege”.

12. Proiectul de lege nu prevede cum se va proceda în cazul consumatorilor care au încălzirea autonomă și achită doar 10 % din plata pentru energie termică.

13. Alineatul (5) al articolului 6 din proiect se propune a fi exclus, deoarece în sectorul gazelor naturale nu există subconsumatori. Totodată atenționăm că este necesar de identificat mecanismul de compensare a energiei termice fumizate de asociațiile de locatari ce au centrale termice de cartier sau de bloc sau de scară. Prin urmare, considerăm oportună revizuirea normelor ce țin de compensarea diferenței de preț în cazul asociațiilor de locatari ce au centrale termice și reglementarea acestora într-un articol separat.

14. Referitor la includerea în factură a sumei diferenței în urma majorării tarifelor pentru consumul de gaze naturale/energie termică

alocate din bugetul de stat nu este relevantă, deoarece potrivit articolului 2 din proiect, „diferența în urma majorării tarifelor” este „diferența integrală dintre prețul din luna de facturare și din luna octombrie 2021”. Ar fi logic de a indica suma compensației de care beneficiază consumatorul.

15. Cu scop de rigoare redacțională, la articolul 9 alineatul (1), se propune ca cuvântul „estimează” să fie substituit cu cuvintele „calculează”.

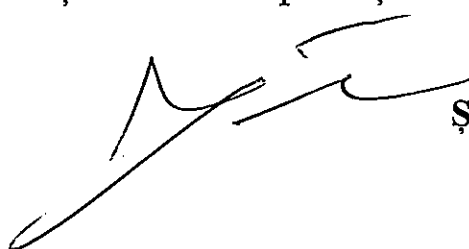
16. În conformitate cu articolul 98 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, la categoria de preț reglementat se atribuie prețurile reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune, pentru furnizarea gazelor naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public stabilite la articolul 89, inclusiv prețurile diferențiate în funcție de consum. Astfel, pentru a aduce în concordanță cu norma citată și prevederile Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, pe tot parcursul textului proiectului se propune ca textul „tarifelor pentru consumul de gaze naturale/energiei termice” să fie substituit cu textul „prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public și/sau tarifelor reglementate la energia termică”, cuvintele „tarifelor pentru consumul de gaze naturale” - cu cuvintele „prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public”, iar cuvintele „tarifelor pentru consumul de energie termică” - cu cuvintele „tarifelor reglementate la energia termică”.

17. Potrivit prevederilor art.46 alin.(2) lit.c) din Legea nr.100/2017, dispozițiile de conținut stabilesc consecințele juridice ale nerespectării regulilor, drepturilor și obligațiilor. Astfel prevederile art.10 din proiect prezintă dispozițiile de conținut și întru respectarea principiului sistematizării într-o succesiune logică, dispozițiile de drept material trebuie să preceadă pe cele de ordin final care cuprind, potrivit art.47 alin.(1) din Legea nr.100/2017, momentul intrării în vigoare și măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ.

Reieșind din normele sus citate sugerăm responsabilitățile instituțiilor vizate să fie înserate în Capitolul III din proiect.

18. Întru corespundere cerințelor tehnicii legislative, în denumirea art.11 cuvintele ”și perioada tranzitorie” se vor substitui cu cuvintele ”a prezentei legi”.

În concluzie, menționăm că textul proiectului de lege, urmează a fi redactat corespunzător, ținându-se cont de obiecțiile expuse în prezentul aviz. Adoptarea proiectului ține de competența exclusivă a plenului Parlamentului.

Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ